Nro. 188.

DZIENNIK

Patryotycznych Polityków w Lwowie.

Dnia 18go Sierpnia 1796.

Gazety.

WŁOCHY.

Rapporta woienne.

Feld: Hrabia *Wurmser* donosi pod 31. Lipca z główney kwatery przy *Kastelnuova* o bitwie zaszłey między iego armią a nieprzyiacielem oblegaiącym *Mantuę*: z tego rapportu okazuie się, że dnia 29. Jenerał *Sebottendorf* rzuciwszy most na *Etsch* przy *Dolce*, wyparł ztamtąd Francuzów. Nocą Jenerał

Mitrowſki opanowſzy *Chiuza*, poymał tam 90. ludzi z 1. Kapitanem.

Dnia 30. dla złych przepraw w gorach F. *Melas* nie mogąc przyſpieſzyć ſwoie złączenie ſię z armią; ta muſiała czekać do poźna na niego, i dopiero z południa ruſzyła w marſz ku *Candora*. Góry tego mieyſca oſadzone były dywizyą nieprzyiacielſką od 12. do 15.000: ludzi wynoſzącą, która odparła 2krotny attak przedniey ſtraży Ceſarſkich, i dopiero za nadciągnieniem korpuſu F. *Davidovich* wyparowaną z tamtąd zoſtała. W tym zdarzeniu znowu zwycięſcom wpadło w ręce 4. armat z amunicyą i 250. ieńców. Dywizya F. *Melas* pomykała ſię tym czaſem traktem ku *Peſchiera*, końcem zaſłonienia prawego ſkrzydła od ieziora *Garda*. Przednia ſtraż tey dywizyi pod Jenerałem *Ba.alitſch* ſpotkała nieprzyiaciela przy *Calmaſino*, i po 3. godzinney bitwie ſpędziła go z ważnego tego ſtanowiſka, a potym pomknęła ſię na wzgórki *Laſiſe*; Feldmarſzałek Melas nocował pod *Calmaſino* dnia tego.

Dnia 31. o ranney porze Hr. *Wurmſer* kazał kolumnom FF. *Melas* i *Davi-*

do-

dovich pomknąć się ku *Castelnuóvo*, a Jenerał *Baialitsch* udał się ku *Peschiera*, dla uważania nieprzyiaciół w Weneckiey tey fortecy zamkniętych. W marszu Hr, *Wurmser* odebrał wiadomość, że Jenerał *Spiegel* opanował *Weronę*, i zabrał tam do 90. ieńców. Podobnież i F. *Meszaros* doniòsł, że się iego dywizya pomyka ku *Legnago* wzdłuż rzeki *Etsch*. — Ponieważ kommenderuiący dowiedział się, że nieprzyiaciel posłał woyska przeciwko F. *Quosdanovich*, i ten iuż z niem był w bitwie na drugiey stronie ieziora *Garda*, dla tego wysłał tam spiesznie FF. *Melas* i *Davidovich* przez Waleggio, końcem wzięcia tyłu Francuzom, i posiłkowania korpusu Jenerała *Quosdanovicha*. Zarazem dał roskaz JJ: *Pittoni*, *Mitrówski* i *Spiegel*, aby maszerowali do *Villafranca*, dla zaięcia tam stanowiska, i zasłonienia lewego skrzydła od nieprzyiaciòł pokazuiących się pod *Roverbello*. Wysłany Podpółkownik *Brea* na obserwacye, wypędził ztamtąd Francuzów i poimał 40. ieńców.

Lubo woyska aż nadto były znużone, z tem wszystkim Jenerał kommenderuiący znaydował w nich dosyć ochoty

do

do dalſzych trudów, i zamyślał do oſtatniego kuſić ſię o uwolnienie Mantuy od obleżenia.

Feld: Hrabia *Wurmſer* pod 1. t. m. ſzczeguły bitw zaſzłych w okolicach *Mantuy*, po ktorych nieprzyiaciel zupełnie opuścić muſiał obleżenie tey Fortecy.

Kolumna pod F. *Quosdanovich* uderzywſzy na ſtanowiſko Francuzów przy *Salo* i *Cavardo*, ſpędziła ich zabrawſzy 2. armat i 477. lud: w niewolę. W pierwſzym mieyſcu nieprzyiaciel nadzwyczaynie potężny dawał odpór przez co iedna i druga ſtrona nie mało ſtraciła ludzi. Lubo dla złych dróg i częſtego pękania kół pod armatami marſz tey kolumny znacznie był ſpożniony, z tem wſzyſtkim F. *Quosdanovich* iak przyrzekł, tak ſtanął dnia 1. t. m. w *Breſcia*. — Z drugiey ſtrony F. *Meſzaros* pomykał ſię z ſwą kolumną przez *Vincenza* i *Montebello* do *Legnago*, a z tamtąd do brzegu *Po*. — Gdy dnia 31. p. m. Hr. Wurmſer zbliżył ſię z ſwą armią do *Caſtelnuovo*, poſtrzegł na przeciwnym brzegu ieziora *Garda* pod *Salo* ucieraiącą ſię z nieprzyiacielem kolumnę F. *Quosdanovicha*.

Po-

Ponieważ z powieści ieńców Francuſkich okazało ſię, że nieprzyiaciel od *Breſcia* naypotężniey myślał uderzyć na Ceſarſkich, z tey przyczyny Jenerał kommenderuiący pomknął ſwą armią wzdłuż *Minzio* do *Valeggio*, a tym czaſem poſłał na obſerwowanie nieprzyiaciół zamkniętych w fortecy *Peſchiera*. Za zbliżeniem ſię armii nieprzyiaciel cofnął ſię przez *Goito* ku *Breſcia*. Jenerał *Liptay* ſtanął wieczorem dnia 1. t. m. w pierwſzym tym mieyſcu, a dnia naſtępuiącego i główna armia poſpieſzyła za nim. Żeby zaś nieprzyiacielowi nie dać żadnego ſpoczynku i wytchnienia, F. *Meſzaros* odebrał roſkaz, aby ſię pomknął za nim do *Governolo*, lub *Oſtillia*, i tam ſię przebrał za *Po*, ponieważ Francuzi zdaią ſię cofać pod *Piacenza*. *W Goito* znaleziono 5. armat opuſzczonych, i w retyradzie traci nieprzyiciel wiele ludzi w poimanych, których liczba przy odeyściu Kuryera z rapportem, wynoſiła iuż do 5000. ludzi.

Jenerał kommenderuiący, mimo ciągłe trudy, i niepodobieńſtwo doſtarczenia wſzelkich potrzeb woyſku w ſpieſznych tych marſzach, poſtrzega iednak

w nim

w nim wielką ochotę i energią. Ciągłe zatrudnienia niepozwalaią dotąd wyszczególnić, straty iak z iedney iak drugiey strony, ale Hr. *Wurmser* w krótce obiecuie donieść o tym, równie iak i o osobach, które się wyszczególniły w tych bitwach.

Kommendant *Mantuy* F. *Canto d'Irles* donosi pod 1. Augusta, co następuie: postrzegłszy dnia dzisieyszego nadzwyczayną spokoyność w liniach nieprzyiacielskich, patrol mocny wyszedł z fortecy, końcem dociec zenia, co się tam dzieie. Ten gdy doniósł, że nieprzyiaciel opuścił wszystkie swe linie, znacznieysza liczba infanteryi i kawaleryi wysłana zaraz została z fortecy ku *Governolo i Borgoforte.* W szańcach, i bateryach nieprzyiaciel porzucił całą swą artyleryą z amunicyą, a na drogach publicznych, znachodzono wszędzie ślady spieszney iego retyrady; z mnóstwa porzuconych broni, bagażów i t. d. można się domyślić, że strachem był przeięty. Jednego Półkownika, 10. officyerów, i 100. ludzi zachwyciły ieszcze patrole Mantuańskie. W *Governolo* chłopi zapomocą żołnierzy poimali 300. Francuzów. W *Borgoforte* ci ostatni opuścili cały

park

park swey artyleryi od 100. blisko armat, przytem 12. moździerzy wielkiego kalibru, od 80. do 90,000. kul i bomb, 4000 cetnarów ołowiu częścią w kulach, częścią w bryłach, 200. motyk, znaczną liczbę ręczney broni, 4. statki obciążone amunicyą, 2. magazyny prochu, i wiele innych narzędz do pracy; co wszystko za zrzuceniem mostu nie może teraz bydź sprowadzone. W S. *Benedetto* znayduie się kassa nieprzyiacielska, która w pośpiechu nie może bydź uwieziona. Hr. *Canto* posłał w iey tropy. Ze wszech stron okazuie się zupełny nieład w woysku Francuskiem.

Z rapportów od armii w Niemczech okazuie się, że dotąd nic tam nie zaszło szczególnieyszego, oprocz, iż główna kwatera Arcy-Xiążęcia cofnęła się do *Heydenheim*, a Hr. *Wartenslebena*, do *Forchheim*. Straty, iakie ponieśli Cesarscy w rozmaitych bitwach przy *Esslingen*, *Türkheim*, *Tingendorf* i *Schorndorf*, od 21. do 25 Lipca, są następuące: w ubitych 2. Podpółkowników i 94. ludzi niższey rangi; w rannych 2. Półkowników, 2. Podpółkowników, 13. officyerów

rów i 548. unterofficyerów z gemeinami; w niedoliczonych, 165. gemeinów.

FRANCYA.

Z Paryża dnia 23. *Lipca.* Jenerał *Jourdan* donosi Direktoryatowi pod 14. t. m. szczegóły odniesionych zwycięstw przez iego armią w dniach 9. i 13. przy *Lohnie.* Strata nieprzyiaciół pod *Friedbergiem* w 2dniowey bitwie, wynosić miała do 1500. w ubitych, a 500. poimanych. Dnia 13. dodaie w swym rapporcie, maistrat Frankfurtu wezwany został do otworzenia bram miasta; lecz garnizon Cesarski zezwolić na to nie chciał. Wieczorem kazałem palić z ciężkiey artyleryi do Frankfurtu, końcem wypędzenia nieprzyiaciół, a niebawiąc całe przedmieście ogarnęły ognie. Tu dopiero podano punkta do Kapitulacyi. Frankfurt iest dosyć obronny z siebie. Prócz grubych murów, opasuią go głębokie rowy napełnione wodą.